

Lunds Universitet
Socialhögskolan
Socialt arbete med drogmissbrukare, SOL 612
Termin 6, HT 06

BILDEN AV DEN OSTYRIGE YNGLINGEN I MEDIA

– EN STEREOTYP?

Författare: Lina Nilsson
Handledare: Hans Knutagård

ABSTRACT

Author: Lina Nilsson

Title: The picture of the criminal youth in media – a stereotype? [translated title]

Supervisor: Hans Knutagård

The purpose of this study was to examine how a local newspaper, *Landskrona Posten*, describes the youth that commit crimes. More specifically the aim was to see what kind of discourse the newspaper had about the young criminal and to see if that picture could create and confirm stereotypes. The theory and method used in the study is a discourse analysis. The study was based on nearly seventy articles that were published in *Landskrona Posten* in 2006. Three items were identified in the newspaper's description of the youth. These were a focus on *ethnic belonging*, *the gang* and the *ruthless violence*. As a conclusion, the local newspaper tends to describe the young criminal as a man with an ethnic belonging other than the "Swedish". This might give the readers the impression that it is the youth's ethnic background that causes criminality, instead of for example social factors. This stereotype could involve social consequences both for the youth himself and for ethnic minorities in Sweden. As future social workers, it's important to be conscious about stereotypes to avoid social work that is based on stereotyped assumptions.

Nyckelord: ungdomsbrottsling, media, stereotyper, diskursanalys, etnicitet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDANDE AVSNITT	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Syfte och frågeställning.....	5
1.2.1 Syfte	5
1.2.2 Frågeställningar	5
1.3 Bakgrund	5
1.3.1 Förförståelse	5
1.3.2 Landskrona Posten	5
1.4 Begreppsförklaring.....	6
1.5 Fortsatt framställning	8
2 METOD.....	8
2.1 Urval och avgränsning av material.....	8
2.1.1 Urval av data	8
2.1.2 Urval av litteratur	10
2.2 Genomförande	11
2.3 Etiska aspekter.....	11
3 TIDIGARE FORSKNING	12
3.1 Bilden av den unge brottslingen i media.....	12
3.2 Media och etnicitet	13
4 TEORETISKA PERSPEKTIV	13
4.1 Att analysera diskurser	14
4.2 Några analytiska verktyg.....	15
4.2.1 Ideologiska effekter – en fråga om makt.....	15
4.2.2 Diskurs och individens identitet.....	15
4.3 Kritik mot ett socialkonstruktivistiskt angreppssätt	16
5 ANALYS	16
5.1 Analys utifrån tidigare forskning	17
5.1.1 Etnicitetsdiskursen	17
5.1.2 Det hetsande ("invandrar")gänget.....	19
5.1.3 Den unge våldsverkaren	23
5.1.4 En sammanfattad bild av den unge brottslingen	25
5.2 Analys med utgångspunkt ur diskursanalysen	25
5.2.1 Signifikanter ger innehåll åt identiteten	26
5.2.2 Diskurser kan skapa ojämlika maktförhållanden	27
5.2.3 Ordval kan påverka framställningen	28
6 DISKUSSION	29
6.1 Besvarande av frågeställningar	29
6.1.1 Landskrona Postens diskurs	29
6.1.2 Diskursen kan befästa stereotyper.....	30
6.1.3 Diskursens betydelse för socialt arbete	31
6.2 Slutsatser	32
6.3 Begränsningar.....	32
6.4 Fortsatt forskning	33
7 REFERENSLISTA.....	35
7.1 Tryckta källor:	35
7.2 Tidningsartiklar	37
7.3 Tidningsartiklar utan särskild författare.....	37
7.4 Radioprogram.....	37

INLEDANDE AVSNITT

1.1 Problemformulering

Att massmedia är en viktig del i människors vardag råder ingen tvekan om. Genom teknikens framsteg kan vi få information och nyheter dygnet runt om vi så vill genom TV, radio, tidningar och nu även Internet. Vi kan därmed hålla oss uppdaterade om vad som händer såväl ute i världen som i grannkvarteret. Genom massmedias ständiga närvaro i människors liv är det inte långt till att tänka att massmedia även borde påverka allmänhetens uppfattning om olika problem. Bo Petersson och Anders Hellström (2004) menar att massmedia spelar en avgörande roll när det handlar om att befästa stereotypa föreställningar hos läsarna. Det behöver inte betyda att massmedia är med och skapar människors attityder till olika samhällsfenomen, utan att massmedia snarare är en av de viktigaste aktörerna i att befästa redan existerande föreställningar. Samtidigt, tillägger författarna, tillmäts den lokala pressen ofta stor tillförlitlighet av sina läsare och kan därmed även bidra till att forma läsarnas föreställningar om vad som sker i deras lokala närhet.

Lokaltidningen i Landskrona, *Landskrona Posten*, presenterade i mars 2006 en artikelserie om ungdomsbrottslighet. Serien genererade de följande sju månaderna nära hundra artiklar i ämnet och visade sig bli mycket uppmärksammas, till en början av tidningens läsare. Efter valet i september samma år, då Sverigedemokraterna gick starkt framåt (bland annat med krav på hårdare tag mot brottsligheten) och fick över 20 procent av rösterna i Landskrona, var även den rikstäckande debatten angående artikelserien ett faktum. Kritik har riktats mot artikelserien från bland annat radioprogrammet "Vår grundade mening" (061026) i P1. Kritiken handlar om att serien är onyanserad och visar en ensidig bild av ungdomsbrottsligheten, vilket i sin tur kan ha skrämmt upp invånarna i Landskrona. Landskrona Posten menar själva att de har skildrat ungdomsbrottsligheten på ett sanningsenligt vis. Jannik Hansen och Joakim Björck, nyhetschef respektive reporter på tidningen, skriver angående den debatterade artikelserien att "Utgångspunkten var att berätta sanningen om de beryktade ungdomsgängen i Landskrona, som påstods stå för en stor del av personrånen och överfallen i staden" (Hansen & Björck, 061021).

Det är med avstamp i denna citering som uppsatsen du nu läser tar fart. Vilken är Landskrona Postens "sanning" om de individer som tidningen menar står för personrånen och överfallen i staden? Vad är det för bild av den unge brottslingen som växer fram i tidningens artiklar? Jag

kommer i denna uppsats att granska Landskrona Postens artiklar som beskriver ungdomsbrottslingen.

1.2 Syfte och frågeställning

1.2.1 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att granska Landskrona Postens artiklar om ungdomsbrottslighet för att undersöka hur ungdomar som begår brott framställs.

1.2.2 Frågeställningar

Frågorna som kommer att leda mig i mitt arbete är följande:

- Finns det en särskild diskurs i Landskrona Posten angående ungdomsbrottslingen?
- Kan Landskrona Postens framställning av ungdomsbrottslingen skapa och befästa stereotyper?
- Vilken lärdom kan vi dra av detta i socialt arbete?

1.3 Bakgrund

1.3.1 Förförståelse

Min förförståelse vad gäller massmedias roll i människors liv grundar sig i främst samhällsdebatter och i andra mer informella samtal. En hypotes finns om att massmedias bild av en företeelse kan vara något vinklad och förstärkt på grund av intresset av att locka till sig läsare för att på så sätt sälja fler upplagor. Jag tänker mig också att kvällstidningen har en tendens att vinkla sin text än mer än morgontidningen och att även andra människor kan ta morgontidningen på större allvar. Därav mitt val att granska en morgontidning.

1.3.2 Landskrona Posten

Tidningen Landskrona Posten är en av tre editioner som går under namnet Helsingborgs Dagblad AB. År 2001 slogs Helsingborgs Dagblad samman med Nordvästra Skånes tidningar och bildade på så vis en gemensam nordvästskånsk tidning. Tidningen utkommer varje dag. Enligt tidningen själv är mycket av innehållet gemensamt i de tre editionerna, men

de delar som är lokalt förankrade är unika. År 2005 täcktes 48 procent av hushållen i Landskrona av Landskrona Posten. Tidningens ambition är att på ett trovärdigt sätt förmedla information som deras kunder har behov av. Enligt tidningens egen utsago är den ”politisk oavhängig” vilket den menar ger den trovärdighet i nyhetsarbetet. Vidare anser den sig sträva efter att låta olika röster få komma till tals (Helsingborgs Dagblad AB, 2006).

1.4 Begreppsförklaring

För att underlätta fortsatt läsning förklaras här några av de begrepp som förekommer i uppsatsen:

Diskurs: Diskursbegreppet saknar en entydig förklaring men det som kan sägas är att begreppet bygger på uppfattningen att hela vårt förhållande till verkligheten har sin grund i diskurser. Enligt detta föreställningssätt styr den gällande diskursen angående en viss företeelse våra ord och tankar och diskursen får oss därmed att handla på ett visst sätt. Marianne Winther Jörgensen och Louise Phillips (2000) beskriver diskurs som ”ett bestämt sätt att förstå världen (eller ett utsnitt av världen)” (s. 7). Diskursen blir därmed den världsbild eller verklighetsbild som för tillfället råder som den gällande ”sanningen”. För en mer utförlig förklaring av begreppet, se uppsatsens teoridel. När jag i min frågeställning frågar efter den diskurs som råder i Landskrona Posten angående den unge som begår brott, vill jag alltså se vilken bild av den unge som presenteras i rapporteringen och som på så vis växer fram i tidningen. Hur framställs den unge och vilken ”sanning” råder?

Etnicitet: Etnicitet är den kvalitet som karaktäriserar en etnisk grupp (grupp av människor med gemensamt ursprung). Begreppet är dynamiskt till skillnad från tidigare statiska begrepp såsom folkslag och nation. I Nationalencyklopedin (1995) framhålls att etnicitet endast är meningsfullt i multietniska sammanhang och att en grupp endast kan benämnas som etnisk när den sätts i relation till en annan grupp inom ett och samma sociala system, som exempelvis en nationalstat (Nationalencyklopedin, 1995).

Massmedia: En exakt avgränsning och definition av begreppet massmedia finns inte, men det som kan sägas är att det handlar om en informationskanal som når ut till ett stort antal människor. Radio, press och television brukar räknas till massmedia och ibland tas även

böcker, film, utställningar och teater med i en vidare definition av begreppet (Peterson & Carlberg, 1990). När begreppet används i denna uppsats avses radio, press och television.

Stereotyp: Med stereotyp menas en förenklad, ofta allmänt innefattad föreställning om utmärkande egenskaper hos alla som tillhör en viss grupp, såsom nation, religion och kön. Stereotypen påverkar den bild vi skapar oss om andra människor utan att vi granskar bilden närmare för att se om den är korrekt. En stereotyp inverkar inte bara på vår uppfattning om hur någon "är" utan även på hur vissa "bör" vara och bidrar därför till att vidmakthålla fördomar och negativa attityder (Nationalencyklopedin, 1995).

Ungdom: En definition av begreppet ungdom kan göras utifrån flera olika kriterier, exempelvis fysiologiska/biologiska, psykologiska, sociala och kulturella (Ohlsson & Swärd, 1994 och Estrada, 1999) För att välja ut tidningsartiklar till denna uppsats har jag likt Ester Pollack (2001) använt mig av den juridiska definitionen. Pollack beskriver hur den som är under 15 år inte är straffmyndig och därmed är att betrakta som barn. För de som är mellan 15 och 17 år gäller speciella regler i lagstiftningen, vilket det även gör för individer mellan 18 och 20 år. För den sistnämnda gruppen krävs exempelvis särskilda skäl för att dömas till fängelse och ett livstidsstraff är uteslutet. Utifrån den juridiska definitionen kommer begreppet ungdom i den här uppsatsen att avse individer mellan 15 och 20 år. I de tidningsartiklar åldern på individerna har skrivits ut har urvalet av artikeln varit enkelt. Jag har även, i likhet med Pollack (2001), tagit med artiklar där individer benämns som "ynglingar", "tonårgång", "ungdomsgång" och "unga män".

Ungdomsbrottsling: Ungdomen som begår brott bör lämpligen vara en ungdomsbrottsling. Att begå brott menas i denna uppsats att begå handlingar som strider mot den svenska lagstiftningen. Den här uppsatsen har dock begränsats till att handla om ungdomar som begår stöld- och våldsbrott. Synonymt med ungdomsbrottsling används "den unge brottsutövaren", "den unge brottsverkaren" och "den unge som begår brott".

Ungdomsvåld: Lars B. Ohlsson (1997) har definierat våld utifrån svensk straffrätt. Han beskriver våld som "ett mot person eller egendom, med eller utan yttre hjälpmedel, riktat angrepp genom fysisk kraft, t.ex. mord, misshandel, våldtäkt, rån, olaga tvång och skadegörelse" (Ohlsson, 1997 s. 28). För vidare fördjupning i begreppet ungdomsvåld, se

Ohlsson (1997). När begreppet ungdomsvåld används i denna uppsats handlar det om ungdomar (15-20 år) som ”riktar ett angrepp mot person eller egendom genom fysisk kraft”.

1.5 Fortsatt framställning

Efter detta inledande kapitel kommer i kapitel 2 en redogörelse för undersökningens metod. Där beskrivs hur urvalet av artiklar och urvalet av litteratur gjorts och kapitlet avslutas med några etiska aspekter på undersökningen. I kapitel 3 beskrivs tidigare forskning i kombinationen ”media och ungdomsbrott” samt i kombinationen ”media och etnicitet”. Därefter följer uppsatsens teoridel (kapitel 4) som behandlar diskursanalysen och ett urval av teorins begrepp. I kapitel 5 finns uppsatsens analys. Analyskapitlet är uppdelat i två avsnitt, ett som beskriver artikelmaterialen i relation till tidigare forskning och ett annat som med hjälp av diskursanalytiska begrepp tolkar artikelmaterialen. Uppsatsen avslutas med en diskussion i kapitel 6 där de inledande frågeställningarna besvaras. I diskussionen finns undersökningens slutsatser samt några funderingar som väckts under uppsatsarbetets gång.

2 METOD

Uppsatsen bygger på en kvalitativ forskningsansats då avsikten är att finna en djupare förståelse för hur ungdomsbrottslingen framställs i media. Den kvalitativa metoden är lämplig när det gäller att finna de egenskaper som är framträdande hos ett fenomen (Repstad, 1993). Det finns även en viss grad av kvantitativ metod då de artiklar som berört ämnen som varit relevanta för uppsatsen, har kvantifierats för att få en övergripande bild av ämnets förekomst. I kapitlet som nu följer presenteras urvalsförfarandet av data och litteratur. Kapitlet avslutas med en diskussion kring etiska aspekter på undersökningen.

2.1 Urval och avgränsning av material

2.1.1 Urval av data

Varför välja en lokal dagstidning som Landskrona Posten och inte en av de större svenska dagstidningarna som fler människor kommer i kontakt med? Intresset av att granska just Landskronas lokaltidning vaknade när Sveriges strålkastarljus riktades mot staden efter riksdagsvalet i september 2006. I valet fick Sverigedemokraterna över 22 procent av landskronabornas röster. Det har spekulerats i, både på den politiska och på den massmediala

arenan, om partiets framgång kan ha något samband med den upplevda brottsligheten i staden. Om brottsligheten, som Landskronas ungdomar påstods stå för, anses vara ett stort bekymmer i staden borde detta framgå av lokaltidningens rapportering. Uppsatsens ambition är inte att på något sätt kartlägga mottagarnas, det vill säga läsarnas, reaktion på det som skrivits i tidningen. Syftet är endast att undersöka vilken bild av den unge brottslingen som framkommer i tidningens rapportering. En nog så intressant uppgift.

För att leta fram de artiklar om ungdomsbrott som Landskrona Posten har publicerat tog jag först hjälp av *Artikelsök*, vilket är en söktjänst som Lunds Universitet tillhandahåller. Via Artikelsök kunde jag endast finna ett fåtal artiklar som var relevanta för min uppsats. Jag vände mig istället till Landskrona Postens hemsida och skrev in sökord som hade med ungdomars brottslighet att göra. En avgränsning som då gjordes var att begränsa publiceringsåret till år 2006. Eftersom uppsatsen började skrivas i november år 2006 valde jag att endast ta med artiklar publicerade från 1 januari till 31 oktober. Undersökningen innefattar med andra ord artikelmaterial som publicerats under en tidsperiod på tio månader. Ordet ”ungdomsbrott” genererade 4 träffar, ”ungdomsbrottslingar” 7 träffar, ”ungdomsbrottslighet” 27 träffar och ”unga och brott” fick 36 träffar. Efter att snabbt ha skummat igenom artiklarna förstod jag att även ordet ”ungdomsgäng” borde kunna användas som sökord, eftersom det verkade som ungas brottslighet ofta kopplades till ”gänget”. En sökning på ordet ”ungdomsgäng” genererade 50 träffar. Eftersom samma artiklar gick under flera olika sökord fick jag ihop nära 90 artiklar ur Landskrona Postens arkiv.

Uppsatsen handlar om brottslighet som innefattar stöld och våld, varav artiklar som behandlar exempelvis narkotikabrott har valts bort. Detta är inte för att narkotikabrottslighet är oviktigt att studera, utan för att de allra flesta artiklar jag funnit med hjälp av mina sökord har skildrat just stöld- och våldsbrott. Alla de 90 artiklarna visade sig dock inte användbara, eftersom vissa av artiklarna endast innehöll exempelvis ordet ungdomsbrottsling utan att det stod något mer ingående om denne. Efter ytterligare en genomläsning gjordes därför ett nytt urval där 68 artiklar som mer omfattande skildrade den unge valdes ut. Dessa artiklar ligger således till grund för uppsatsens analys, även om det endast är ett urval av dem som kommer att presenteras i uppsatsen.

Denna datainsamlingsmetod kan ha sina brister, eftersom de artiklar som ”borde” ha placerats under ett visst sökord inte behöver ha placerats där. Ett visst bortfall kan därmed ha

inneburit att alla artiklar som publicerats om den unge och brott år 2006 inte finns med i mitt artikelmaterial, utan endast en stor del. Det är dock inte av särskild stor vikt för undersökningen att alla publicerade artiklar finns med i artikelmaterialet, då undersökningen inte syftar till att exempelvis kvantifiera hur stort utrymme ungdomsbrottsligheten har fått i media. Den bild av den unge som begår brott torde ändå komma fram, trots ett eventuellt artikelbortfall.

2.1.2 Urval av litteratur

Efter att ämnet för uppsatsen valts ut gjordes en litteratursökning för att se vad som skrivits tidigare på området. Främst har sökningar skett på Lunds Universitetsbibliotek som har en bred bas av tidigare forskning. Litteratur har även sökts och funnits på Lunds stadsbibliotek. Efter att ha formulerat syfte och frågeställningar närmare har en hel del litteratur valts bort på grund av att den inte längre var relevant för uppsatsen. Angående ungdomsbrottslighet och den unge som begår brott finns mycket tidigare forskning. Att finna litteratur som beskriver hur den unge brottsutövaren framställs i massmedia var svårare. Efter ett intensivt sökande hittades litteratur som passade uppsatsens syfte. Därefter gick sökandet bättre eftersom jag kunde söka vidare efter den litteratur som fanns med i de nyfunna böckernas källförteckning. Sökord som används och som har gett bäst resultat har varit ”media” och ”ungdomsbrott*” som sökts både var för sig och i kombination med varandra.

Eftersom undersökningen rör svenska medieförhållanden har en fokusering funnits på skandinavisk forskning. Uppsatsens teoridel grundar sig främst på Winther Jörgensen och Phillips (2000) bok *Diskursanalys som teori och metod*. Boken beskriver utförligt hur diskursanalysen kan användas i forskning och rekommenderar olika tillvägagångssätt för ett lyckat resultat. Andra böcker har dock tjänat som introduktion till de diskursanalytiska teorierna på grund av dess något mer lättlästa och översiktligare framställning, såsom Göran Bergström och Kristina Boréus (2000) och Febe Friberg (2006). Andra betydelsefulla böcker för uppsatsen har varit Pollack (2001), Ohlsson (1997), Felipe Estrada (1999) och Helena Blomberg (red) (2004).

2.2 Genomförande

När urvalet av artiklar var färdigt har de lästs ett flertal gånger. En grundlig genomläsning gjordes till att börja med varefter en sammanfattning av varje artikel skrevs. I den första genomläsningen framkom vissa övergripande teman i materialet. Artiklarna lästes ännu en gång för att se att just dessa teman var de mest framträdande. De teman som påträffades benämns i analysdelen av uppsatsen som *etnicitetsdiskursen*, *det hetsande (invandrar)gänget* och *den unge våldsverkaren*. Därefter valdes citat ut som var representativa för varje tema och temana kopplades till den tidigare forskningen och till de diskursanalytiska begreppen.

2.3 Etiska aspekter

Denna uppsats handlar om den bild av den unge brottsutövaren som växer fram i en närmare granskning av nyhetsartiklar. Mot denna vetskap anade jag inte innan jag började läsa artikelmaterialet att uppsatsen skulle handla om etniska minoriteter i den grad den gör. Tove Pettersson (2001) menar att det kan finnas vissa etiska aspekter med att i forskningssammanhang fokusera på etniska (och andra) minoriteter, särskilt när det är relaterat till ett sådant ämne som brottslighet. Oavsett vilket mål forskningen har finns det risk att en inriktning på minoriteter verkar stigmatiserande för gruppen. Hon menar ändå att det är väsentligt att vetenskaplig forskning i detta känsliga ämne görs, eftersom forskningen är ett viktigt inslag i samhällsdebatten. Pettersson menar att forskningen kan ge en djupare problematisering i debatten då den kan lyfta fram bakomliggande orsaker, såsom social klass, utanförskap och diskriminering, istället för själva etniciteten, som hon menar att samhällsdebatten främst handlar om. Hon poängterar dock att denna forskning måste göras med största försiktighet.

Trots att de analyserade tidningsartiklarna är offentligt material som år 2006 kunde läsas av vem som helst, har jag valt att inte skriva ut några riktiga namn på personer som figurerar i tidningen. De gånger namn på personer är utskrivna i uppsatsen används samma pseudonymer som Landskrona Posten har gett personerna, det vill säga fingerade namn. När enskilda befattningshavare har uttalat sig i tidningen har jag valt att dölja personernas namn, helt enkelt för att det inte varit nödvändigt för undersökningen att skriva ut namnen.

3 TIDIGARE FORSKNING

I kapitlet som nu följer tar jag upp en del av den forskning som skrivits tidigare om den unges brottslighet i media. Eftersom den bild av ungdomsbrottslingen som tenderat att framträda i mitt artikelmaterial berör etniciteten hos gärningsmannen, presenteras även viss tidigare forskning om media och etnicitet. Naturligtvis finns det mer forskning som respektfullt bör nämnas men som ramen för denna uppsats inte tillåter.

3.1 Bilden av den unge brottslingen i media

Historiskt sett har bilden av ungdomsbrottslingen antagit olika former. Efter hand har synen på den unge brottslingen förändrats och nya bilder har konstruerats. Pollack (2001) beskriver i sin bok *Medier och brott* hur ungdomsbrottsligheten och ungdomsbrottslingen framställs, dels i den kriminalpolitiska kontexten och dels i den mediala kontexten. Genom textstudier har hon funnit olika diskurser gällande ungdomsbrottslighet åren 1955, 1975 och 1995. Hennes material består av politiska dokument, brottsstatistik och offentliga utredningar samt av nyhetsartiklar från Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. År 1955 beskriver Pollack att den unge lagöverträdaren är en svensk man från underklassen som är sugen på det goda livet. År 1975 är medias bild av ungdomsbrottslingen en ung svensk man eller kvinna som kommer från en miljö som är socialt underprivilegierad och som revolterar med raggarevåld, narkotikabrott och meningslöst våld. År 1995 är medieungdomsbrottslingen främst en fotbollshuligan med våld som livsstil eller en svensk man med rasistiska motiv. Han kan även vara en ung man med invandrarbakgrund, även om det inte är lika vanligt förekommande.

Liknande angreppssätt har Ohlsson (1997) som i *Bilden av den "hotfulla ungdomen"* har undersökt hur ungdomsproblem konstrueras. Han har studerat två av de arenor som bidrar till att forma bilden av den unge brottsutövaren, nämligen den massmediala arenan och rättsväsendets arena. Ohlsson beskriver hur det vid olika historiska tidpunkter existerar olika bilder av ungdomsbrottslingen. Hela tiden förekommer en diskursiv kamp om vilken bild som ska vara den rätta. Vad gäller den massmediala arenan menar Ohlsson att den process som konstruerar bilden av den problematiske ungdomen är cirkulär, den kommer både uppifrån och nerifrån. Ungdomarna själva är med att konstruera bilden av sin farlighet, då de beskriver sig själva utifrån vad medierna skriver om dem. När medierna i sin tur beskriver de unga som begår brott är cirkeln sluten och i processen formas föreställningen om ungdomen till stereotypa bilder.

3.2 Media och etnicitet

Estrada (1999) har undersökt ungdomsbrottsligheten utveckling i dagspressen mellan år 1950-1994. Estrada menar att "invandrades" brottslighet är ett återkommande debattämne i Sverige. En onyanserad debatt angående invandrare och brottslighet, menar han kan innebära att skulden läggs på "de andra" snarare än att brottsligheten ses som ett samhällsproblem som kan förminsкас om resurser läggs på att förbättra för människor i resurssvaga miljöer. Estrada hävdar att debatten ofta tenderar att koncentrera sig på gärningsmannens etnicitet vilket har inneburit att fokus riktats mot vilken sorts människa den som begår brott är, snarare än att se till den sociala kontext den som begår brott kommer ifrån. Estrada har även utvecklat sin undersökning och studerat synen på ungdomsbrott på ledarsidor med olika politisk hemvist åren 1970-1999 (Estrada 2004).

I SOU-rapporten *Kategorisering och integration. Om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag* (2004) beskriver Ylva Brune hur medierna konstruerar bilden av "invandrare". Hon menar att en upprepning av att skilja ut vem som är infödd och vem som är invandrad medverkar till föreställningar om att det finns viktiga skillnader mellan grupperna och att skillnaderna beror på ursprung. I samma antologi beskriver Petersson och Hellström sin undersökning om hur lokalpressen i en svensk småstad förmedlat stereotyper om invandrare. Stereotyperna i medias framställning har inneburit en kategorisering och uppdelning av *Oss* och *Dem*.

Line Vikkelsö Slot (2004) menar att danska medier beskriver etniska minoriteter ur en problemdiskurs och hon försöker i sin studie komma närmare de förklaringar journalister använder då de legitimerar denna diskurs. Hon har därför vänt sig till ledande journalister och redaktörer vid en dansk public service kanal. Vikkelsö Slot har liksom denna uppsats en socialkonstruktivistisk grund, något som kommer att beskrivas i teoridelen på uppsatsen.

4 TEORETISKA PERSPEKTIV

Uppsatsen bygger på ett diskursanalytiskt angreppssätt. Det finns olika inriktningar inom diskursanalysen som skiljer sig åt på vissa punkter men alla har sin bas i den socialkonstruktivistiska tanketraditionen. För att ge läsaren en djupare förståelse kommer detta kapitel att inledas med en kort presentation av socialkonstruktivismen. Därefter

beskrivs de diskursanalytiska begrepp som kommer att användas för att försöka förstå artikelmaterialet.

4.1 Att analysera diskurser

De diskursanalytiska teorierna står alla på en socialkonstruktivistisk grund. Socialkonstruktivismen bygger på uppfattningen om att våra världsbilder inte är spegelbilder av verkligheten. Våra världsbilder och våra identiteter är istället kulturellt och historiskt formade, vilket innebär att våra världsbilder och identiteter hade kunnat vara på ett annat sätt samt förändras över tid. Den ”sanning” om världen som skapats i sociala processer och människan antagit som sin, innebär att vissa sociala handlingar blir möjliga och andra otänkbara. Den sociala konstruktionen av sanningen får därmed sociala konsekvenser (Winther Jörgensen & Phillips, 2000).

Begreppet diskurs används ofta men det har visat sig problematiskt att ge begreppet en klar och tydlig innebörd. Det är inte ovanligt att begreppet används på olika sätt. Diskurser brukar beskrivas som att språket är strukturerat i olika mönster, vilket sätter gränser för hur vi tänker och handlar. Winther Jörgensen och Phillips (2000) beskriver diskursen som ”ett bestämt sätt att förstå världen (eller ett utsnitt av världen)” (s. 7). Bergström och Boréus (2000) definierar begreppet mer vidomspännande och beskriver diskurs som ”en uppsättning utsagor, talade eller skrivna, i ett bestämt socialt sammanhang, liksom de mer eller mindre uttalade regler som styr vad som ’kan’ eller ’inte kan’ sägas eller skrivas i sammanhanget” (s 17). För diskursanalytikern står därmed språket i fokus. Språket är inte bara en kanal där fakta om världen delges, utan språket bidrar aktivt till att skapa och förändra vår omvärld. Genom det sätt vi talar skildrar vi inte neutralt vår omgivning, våra sociala relationer eller våra identiteter, utan vårt uttryckssätt bidrar till en konstruktion av omgivningen, de sociala relationerna och identiteterna. Diskursanalytikern söker efter ”synen på” eller ”föreställningar om” (Bergström & Boréus, 2000). På så vis kan diskursen påminna om stereotyper, något som kommer att behandlas mer i uppsatsens analysdel. Genom att försöka klargöra vilka de uttalade föreställningarna om ett visst ämne är, går det att få reda på vilka tankesätt och värderingar som råder i samhället. Det räcker dock inte med att endast se till de uttalade föreställningar som finns, utan det är lika viktigt att finna de mer implicita, underliggande idéerna (Ohlsson, 1997). Det blir på så sätt nödvändigt att inte bara uppmärksamma det som faktiskt sägs utan även det som inte sägs. Den diskurs som råder

leder till olika handlingar och på så vis får diskursen sociala konsekvenser (Dahlberg Lyckhage, 2006).

4.2 Några analytiska verktyg

Några av de diskursanalytiska begreppen har verkat vara särskilt användbara i försöket att tolka uppsatsens artikelmaterial. Nedan beskrivs de diskursanalytiska begreppen *ideologiska effekter* och *identitetsbegreppet*.

4.2.1 Ideologiska effekter – en fråga om makt

De olika diskursanalytiska angreppssätten är överens om att den diskurs som råder inom ett visst område hela tiden utmanas av andra diskurser. Det handlar med andra ord om en diskursiv kamp där alla diskurser vill vara den dominerande och hela tiden sker nya konstruktioner som kan medverka till att diskursen förändras. Sociala fenomen, såsom vår världsbild, vår "sanning" och våra sociala identiteter är därmed aldrig färdiga eller fullständiga, utan omformas ständigt. Den särskilda diskurs (eller sanning) som råder får enligt diskursanalysen olika sociala konsekvenser. Enligt diskursanalysen medverkar diskursen till att skapa och reproducera ojämlika maktförhållanden mellan sociala grupper, såsom mellan etniska minoriteter och majoriteter. Dessa effekter kallas för *ideologiska effekter*. Genom att klargöra den diskursiva sanning som existerar inom en verksamhet och som bidrar till att bevara dessa ojämlika maktförhållanden mellan grupper, kan förändring av dessa maktstrukturer ske. På så vis blir förhållandet mellan de sociala grupperna mer jämlika (Winther Jörgensen & Phillips, 2001).

4.2.2 Diskurs och individens identitet

Ett annat begrepp som gör uppsatsens empiriska material mer förståeligt är det diskursanalytiska *identitetsbegreppet*. Även individers identitet är resultatet av en diskursiv kamp och kan därmed uppfattas olika beroende på vad som för tillfället "läggs in" i identiteten. Winther Jörgensen och Phillips (2000) ger ett exempel på detta och beskriver hur diskursanalysen talar om mästersignifikanter, som exempelvis kan vara "man". Exemplet "man" är inget som direkt berör denna uppsats, det syftar endast till att klargöra hur en individs identitet kan konstrueras. I exemplet menar de att beroende på den diskurs som råder

för hur en manlig person ska vara knyts mästersignifikanten ”man” ihop med vissa andra signifikanter, såsom ”styrka” och ”fotboll”. Här talar diskursanalysen om att signifikanterna sätts ihop till ekvivalenskedjor. Naturligtvis finns det andra signifikanter som knyts till mästersignifikanten ”man”. Den identitet som bildas för en ”man” ställs emot det som ”man” skiljer sig från, i detta fall ”kvinna” och de signifikanter som ekvivaleras med ”kvinna”. Då mästersignifikanterna, såsom ”man” och ”kvinna”, sammankopplas med olika signifikanter beroende på den diskurs som för tillfälligt råder, är identiteten inte rigid utan föränderlig. Identiteten hade även sett annorlunda ut om personen hade levt i en annan kultur eller i en annan tid. Den kollektiva identiteten skapas efter samma princip som den individuella identiteten. Diskursanalytikerna menar att det inte är långt från att identifiera sig som en ”man” till att identifiera sig som medlem i gruppen ”män”. Beroende på att gruppen ekvivaleras med olika signifikanter beroende på rådande diskurs ställs denna kollektiva identitet emot ”den andre”, det vill säga den i vilken gruppen identifierar sig mot. Enligt diskursanalysen får den samhällssyn som slår igenom (och den gruppindelning som följer av det) avgörande konsekvenser för våra handlingar (Winther Jörgensen & Phillips, 2000).

4.3 Kritik mot ett socialkonstruktivistiskt angreppssätt

En kritik som riktas mot det socialkonstruktivistiska angreppssättet och därmed mot diskursanalysen är forskarens roll i en undersökning. Då socialkonstruktivisterna menar att verkligheten är socialt skapad och att sanningar är konstruerade av rådande diskurser, blir en olöslig fråga hur vi ska se på den ”sanning” jag som forskare frambringar? Denna uppsats torde därmed endast vara *en* presentation av världen bland andra möjliga världsbilder. Jag som uppsatsförfattare får därför vara nöjd med att presentera en bild av verkligheten och förlita mig på att den verkligheten tas på lika stort allvar som en annan (ibid.).

5 ANALYS

Vilken bild av den unge brottslingen växer fram i Landskrona Postens artiklar? Av tidningens rapportering framgår det att ungdomsbrottsligheten är ett allvarligt problem i Landskrona, inte minst med tanke på det antal artiklar som publicerats under år 2006. Analysen är uppdelad i två avsnitt. I det första avsnittet presenteras empirin i relation till tidigare forskning. Den andra delen av analysen syftar till att försöka ge empirin en innebörd med hjälp av de diskursanalytiska begreppen.

5.1 Analys utifrån tidigare forskning

Tre teman har identifierats i tidningens framställning av den unge brottsutövaren, vilka här benämns som *etnicitetsdiskursen*, *det hetsande ("invandrar")gänget* och *den unge våldsverkaren*. Analysavsnittet avslutas med en sammanfattande bild av ungdomsbrottslingen.

5.1.1 *Etnicitetsdiskursen*

I drygt en tredjedel av de undersökta artiklarna om den unge som begår brott finns en uppenbar koppling till den unges etnicitet. I de fall individens ursprung har skrivits ut i tidningen handlar det om brottsutövare som har ett annat ursprung än det "svenska". I en artikel intervjuas tre killar, Jesper, Anders och Erik, om hur de blivit utsatta för de brottsutövande ungdomarna:

Den brutala misshandeln inträffade i vintras och blev kulmen på ett par år av trakasserier, hot och våld som Jesper och tioalet kompisar säger sig ha blivit utsatta för av ett gäng killar med invandrarbakgrund.

– Dagligen försöker de provocera fram bråk genom att skrika saker som 'svennejävlar' och 'vi ska knulla din morsa!'. Det känns som att det aldrig tar slut, säger Erik.

De är övertygade om varför just de råkar illa ut.

– För att vi är svenskar. Omvänd rasism är vad det är, men att även det förekommer är något som sällan uppmärksammas, säger Anders (Björck Joakim, 060311b).

Orsaken till "ett par år av trakasserier, hot och våld" ska enligt killarna i tidningen bero på att de är "svenskar", vilket kan tolkas som att de menar att gärningsmännen är av annan etnisk bakgrund. Vikkelsö Slot (2004) skriver att etniska minoriteter aldrig syns mer i danska medier som idag. Dock syns de sällan i den rapportering som inte handlar om "dem" som grupp, såsom då personer som tillhör minoriteten av befolkningen begått kriminella handlingar eller vid konflikter mellan majoritetsdanskar och etniska minoriteter. Hon menar att den uppmärksamhet som media ger etniska minoriteter oftast grundar sig i deras etnicitet. Vikkelsö Slot menar vidare att en medierapportering om etniska minoriteter som är problemcentrerad också innebär att denna rapportering utgör den grund på vilken läsarna ska

bilda sig en uppfattning. Att medier lägger vikten vid etnicitet istället för sociala faktorer menar hon bekräftar den stereotypa föreställningen om att det främst är ”den andres” kultur som är orsaken till problemet. Detta menar hon vidmakthåller en kulturalistisk diskurs som framhäver att ”deras” kultur är så olika den egna. Hon menar att om en sådan diskurs förs i den mediala rapporteringen av kriminalitet hos etniska minoriteter, kommer medierna att medverka till att skapa och fastlägga att det är kulturskillnader som orsakar problemen. På så sätt kommer andra förklaringar på brottsligheten, såsom sociala, att få mindre gehör.

Dagen efter Jesper, Anders och Erik kommit till tals i tidningen intervjuas två andra ungdomar om brottsligheten i Landskrona. Inledningsvis i artikeln ges en kort beskrivning av ungdomarna artikeln ska handla om:

De använder sig av grovt våld och känner inte någon empati för sina offer. Gängmedlemmarna Feriz och Pajtim berättar om hur de rånar folk på stan och bestämmer tid med andra gäng för att göra upp. [---] G.A.T.U-gänget, som först hette Tornados, bildades för några år sedan med ungdomsgängen i Rosengård i Malmö som förebilder. Bakom initialerna döljer sig ordet Gangsta Albanish Thug Unit – den albanska gangster-ligist-styrkan, fritt översatt (Björck Joakim, 060312).

Via en upprepning av kulturella karaktäristika i form av att skriva ut etnisk tillhörighet i artiklarna, menar Vikkelsö Slot (2004) riskerar att hela minoritetsgrupper får betala för att ett fåtal ur gruppen begår brott. Detta kommer till uttryck i en artikel då en kosovoalbansk man framträder i tidningen och uttrycker sina farhågor för generaliseringar efter artikeln där två av gängmedlemmarna figurerar:

Han är orolig för att gängmedlemmarna Feriz och Pajtims påstående att samtliga killar i gängen är kosovoalbaner kommer att få allvarliga konsekvenser.

– Risken är att folk får för sig att alla kosovoalbaner är kriminella. Stämningen mellan infödda svenskar och invandrare är ju inte den bästa i Landskrona och då är det lätt att folk i ett sådant här läge generaliserar och snedvrider istället för att se till fakta, säger han (Björck, 060324).

Det är i ett fåtal artiklar som ungdomarna som begår brott pekats ut som kosovoalbaner. Då den etniska bakgrunden skrivs ut är det vanligare att artiklarna hänvisar till ”ungdomar med invandrarbakgrund” eller ”invandrargäng”. I Landskrona Postens rapportering finns även mer sublima antaganden om att det är ungdomar med en annan bakgrund än den ”svenska” som begår brott i staden. I en artikel med rubriken *Hur ska man stoppa ungdomskriminaliteten i landskrona?* (sic!) (Björck, 060314) ger politiker och landskronabor sina tankar om hur staden ska komma tillrätta med den unge som begår brott. Tre av sex personer (med olika etnisk bakgrund) som ges utrymme i artikeln ger ett svar där ungdomarnas utländska bakgrund står i fokus. Någon beskriver hur ”integrationen bland kommunens ungdomar har misslyckats” och någon annan menar att ”ungdomarna tillåts göra mer här än i länderna de kommer ifrån, något som vissa utnyttjar på fel sätt”. En tredje beskriver att det huvudsakligen är föräldrarna och inte polisen som ska hindra ungdomar från att begå brott, men att ”många föräldrar inte är integrerade i samhället och vet heller inte vad det innebär och hur de ska gå tillväga”. Personerna i artikeln tenderar att betrakta ungdomsbrottsligheten som något som ligger hos gruppen ”invandrare”.

Brune (2004) poängterar att det sätt varpå vissa frågor i samhället rapporteras i media har betydelse för den allmänna diskussionen. Nyhetsmediernas tänkbara kategorisering och definiering av de människor som benämns som invandrare, påverkar hur det offentliga samtalet förs. Hon diskuterar vidare att begreppet invandrare redan från början är problematiskt eftersom de som beskrivs som invandrare är en stor heterogen grupp med olika kultur, religion osv. Att skilja ut denna grupp i offentlig statistik och i medier medför en föreställning om att det finns väsentliga skillnader hos den infödde och invandrade och att dessa skillnader har med ursprung att göra.

5.1.2 *Det hetsande ("invandrar")gänget*

Föregående tema handlade om att den unge individen som begår brott i Landskrona enligt Landskrona Posten verkar vara en man med utländsk bakgrund. Ytterligare ett tema som framkommer i framställningen av ungdomsbrottslingen är att brottsligheten begås i gäng. Enligt Landskrona Postens rapportering begår den unge brott tillsammans med andra ungdomar. I 50 av de 68 undersökta artiklarna associeras den unges brottslighet med gänget och det är svårt att finna artiklar där den enskilde ungdomen inte beskrivs i relation till sitt ”gäng”:

Modern till en 14-årig pojke har polisanmält en händelse då sonen attackerades av ett ungdomsgäng på Östergatan på söndagskvällen. 14-åringen var inne i en spelbutik då ett större gäng ungdomar i samma ålder trakasserade honom genom att kasta godis och slå honom i huvudet. [---]. En pojke i gänget uppträdde särskilt aggressivt och hotade att döda 14-åringen (Landskrona Posten, 060109).

Den unge brottsutövarens beteende framställs med utgångspunkt från gänget, men han kommenteras i artikeln när han gör något särskilt. Ett annat exempel är följande artikel, som beskriver personer som är i Landskrona för att delta i en fotbollsturnering:

När männen har nått Östergatan kommer plötsligt en bil körande och stannar i närheten. Runt bilen samlas ett gäng ungdomar. Föraren hoppar ur bilen, springer mot de turistande belgarna och slår helt oprovocerat Gregory Jacobs hårt över munnen. Han slår ett slag till och ger sig därefter på Lachlan Bateman som står bredvid. Denne faller till marken avsvimnad. Därefter slår föraren flera slag mot Rene Schluter, innan han hoppar in i bilen och kör iväg. Ungdomarna som har stått omkring medan slagen utdelas, blandar sig nu i det hela och fortsätter misshandeln av Rene Shluter. Det visar sig att de tillhör samma ungdomsgäng som mannen i bilen (Lindgren, 060903).

Den vanligaste framställningen av ungdomsbrottslingarna är som en del av det kollektiv som gänget erbjuder, där ingen enskild kommenteras. Gänget skildras som något centralt i ungdomens brottslighet och det blir väsentligt att angripa gängen för att få slut på brottsligheten, samtidigt som gängen framställs som svåra att hejda. Detta framträder till exempel då en individ som blivit utsatt för ungdomarnas brottslighet intervjuas i tidningen:

– Polisen borde jobba mer aktivt för att splittra gängen, för tillsammans är medlemmarna starka och hetsar varandra. Ingen vågar stå upp mot dem och det verkar precis som att polisen undviker konfrontation (...) (Björck, 060311b).

Att gängbildningen tenderar att framställas som en drivande kraft till ungdomarnas brottslighet framkommer även i artikeln om Peter, där det beskrivs hur gängmedlemmarna hetsar varandra genom att skrika ”svennejävel”:

Peter, 25, blev misshandlad, skenavrättad och skjuten med 20 skott av ett ungdomsgäng. Först efter två timmars terror lyckades han fly. [...] Angriparna hetsade varandra genom att skrika ”svennejävel!” och överöste Peter med sparkar och slag när han låg ned. De till och med hoppade på hans rygg. Höll han inte käften skulle han dö” (Björck, 060521).

Då tidningen skriver att gärningsmännen ”hetsade varandra genom att skrika ’svennejävel!’”, får läsaren dessutom en signal om att det handlar om gärningsmän av annan etnisk tillhörighet, något som beskrivs i avslutningen av detta tema. I tre artiklar kommer de brottsutövande ungdomarna själva till tals. Även de tenderar att identifiera sig och sin brottslighet utifrån gänget. Ett exempel på detta är när Landskrona Posten intervjuar de två ungdomarna Feriz och Pajtim, vilka framhäver att de är ett kollektiv:

- Många av oss ingick i gäng som slogs mot serberna under kriget i Kosovo, så vi har våldet i blodet. Det är därför som vi vågar göra så mycket saker och inte är rädda för något, säger han. Pajtim håller med.
- Vi i gängen skyddar alltid varandra, ingen tjallar, säger han (Björck, 060312).

Det är dock inte bara tidningen som konstruerar bilden av ett farligt och hotfullt gäng utan ungdomarna själva bidrar till att bygga på bilden. Feriz och Pajtim berättar för Landskrona Posten hur de siktar in sig på ett ensamt offer:

- Vi får det att se ut som att den personen råkar stöta till någon av oss. Då har vi en anledning att gå på honom. Sedan omringar vi honom och slår och sparkar honom tills han inte kämpar emot längre. [...] Varken Feriz eller Pajtim uttrycker några sympatier för sina offer.
- Blir de skadade får de skylla sig själva, för då är de svaga, säger Pajtim och rycker på axlarna. Lika känslokallt kommenterar de det faktum att många av offren inte vågar polisanmäla dem.
- Det är bra - för deras eget bästa. Annars får de dubbelt tillbaka, säger Feriz (Björck, 060312).

Ohlsson (1997) har i sin studie av ungdomsgäng funnit att ungdomarna själva är med och konstruerar bilden av dem som våldsverkare. Genom ryktesspridning och mytbildning, som

han menar är vanligt bland ungdomar, konstruerar de medvetet en hotbild om sin farlighet. Ohlsson hävdar att ungdomsgängets beskrivning av sig själva inte är grundad på deras egna erfarenheter, utan snarare influerade av den mediala föreställningen. På detta vis sker konstruktionen av ungdomarna i en cirkulär process som innebär att de bilda ungdomarna fick om ungdomsproblem främst kommer ifrån media samtidigt som media i sin tur beskriver ungdomarnas föreställningar om problemen. Ohlsson menar att i den cirkulära processen formas föreställningen om den tvivelaktiga ungdomen till stereotypa bilder. Att massmedia genom sin rapportering medverkar till att befästa stereotyper återkommer jag till i det kommande analysavsnittet.

Även i gängbeskrivningarna finns hänvisningar till ungdomarna och offrens etnicitet, vilket också några av citaten ovan visar. Här beskriver Landskrona Posten ett uttalande av en polis:

Han uppskattar att 90 procent av gängmedlemmarna har invandrarbakgrund och att de begår 75 procent av alla ungdomsbrott i kommunen.

– En stor del i detta är utanförskapet som många av de här invandrarkillarna känner. De är kränkta i grunden av hårda uppväxtförhållanden och känner stort tryck från kompisarna i gruppen att vara tuffa. [---] Förekommer det att svenskar råkar illa ut bara för att de är svenskar, som Jesper, Anders och Erik påstår?

– Ja, det gör det. Det gör säkert även det omvända, men vi tycker oss inte se att invandrare trakasseras här (Björck, 060311a).

I denna artikel skiljer tidningen ut gängens offer, det vill säga "svenskar". Även i artikeln ovan om Peter (Björck, 060521) som blivit "misshandlad, skenavrättad och skjuten" skildras svenskarna som offer då angriparna hetsar varandra genom att skrika "svennejävlar". Ingen av artiklarna i undersökningens artikelmaterial beskriver ett offer med annan bakgrund än den "svenska". Ingen artikel skriver heller ut motsvarande etniskt ursprung när det gäller ungdomsbrottslingar med annan bakgrund än den "utländska". De artiklar som behandlar ungdomsbrottslighet utan att framhålla den "utländska" bakgrunden hos de unga gärningsmännen, skriver inte ut ungdomsbrottslingens etniska härkomst alls. Landskrona Postens läsare ser exempelvis aldrig ordet "svenskgänget" eller benämningen "gängmedlemmar med svensk bakgrund", utan i de fall där etnisk tillhörighet inte skrivs ut står det endast "ungdomsgänget" eller "gängmedlemmar". Petersson och Hellström (2004) menar dock att den svenska pressen är relativt restriktiv med att skriva ut etnisk härkomst i en

internationell jämförelse. En onyanserad debatt angående invandrare och brottslighet menar Estrada (2001) kan innebära att skulden läggs på "de andra" snarare än att brottsligheten ses som ett samhällsproblem som kan förminsкас om resurser läggs på att förbättra för människor i resurssvaga miljöer. Estrada menar att debatten ofta tenderar att koncentrera sig på etniciteten vilket har inneburit att fokus riktats mot vilken sorts människa den som begår brott är snarare än att se till den sociala kontext den som begår brott kommer ifrån. Att avståndet ökar mellan "de som begår brott" och "vi skötsamma" menar Estrada minskar toleransen människor emellan.

5.1.3 Den unge våldsverkaren

De två teman som hittills har behandlats i uppsatsen har beskrivit hur Landskrona Posten tenderar att skildra den unge brottsutövaren som en man med utländsk bakgrund och som begår sina brott i "invandrargång". Ett tredje tema som återkommer i Landskrona Postens rapportering om ungdomsbrottslingen är det våld som den unge utövar. Våldet är i fokus i många artiklar, vilket även uppsatsens tidigare citeringar illustrerar. Den unges våldsamhet och känslökyla beskrivs ingående och vem som helst verkar kunna råka ut för den. I en ledare skriver Landskrona Postens skribent:

Denna tidning granskar i dagarna åter gängkriminaliteten i Landskrona. Den fortsätter med oförminskad styrka, antalet anmälningar har till och med ökat senaste halvåret. Det handlar inte bara om rån. Den mest sorgliga dimensionen är personvåldet som i vissa fall är så känslokallt att det bara är tur som skiljer misshandeln från en fatal utgång. Den som riktar våldsamma sparkar och slag mot en annan människas huvud kan döda lika väl som skada (Olofsson, 060904).

Vad gäller personrånen menar Polisen i Landskrona att syftet med ungdomens rån inte bara är att få tag på värdesaker. Polisen uttalar sig dock lite försiktigt i fråga om våldet och säger att grovt våld vid rån endast förekommer i enstaka fall. "Där handlar det inte bara om att skaffa pengar eller dyrbara saker utan också om att förnedra offren. Detta sker genom kränkande uttalanden och en fullständig respektlöshet, i enstaka fall med grovt våld" (Björck, 060311a).

Ungdomars våldsutövning tenderar enligt tidningen att förekomma alla tider på dygnet och så gott som varje dag. Uttryck som ”gång på gång” och ”dagligen” återkommer i tidningen och även tidpunkten för våldet diskuteras, vilket beskrivs i följande artiklar:

Jag är hjärtligt trött på att människor i Landskrona dagligen ska behöva uppleva våld, stölder och övergrepp. Jag är trött på de individer, som gång på gång, dag efter dag kränker andra människor. Som är i fullständig avsaknad av respekt för andras liv, hälsa och egendom (Strandberg, 060427).

Jag läser dagligen om hur ungdomsgäng överfallit och rånat folk på Landskronas gator. Jag slås av att man tycks flyttat fram tidpunkten för sina överfall till tidning [sic!] morgon, det vill säga runt fem-sex, när faktiskt många människor är på väg till sina jobb” (Möller, 060728)

Det allt ökande våldet och våldsutövarnas brutalitet är något som verkar upprepas i Landskrona Postens artiklar. Estrada (2004) menar att det har skett en förändring i medias bild av den unge brottslingen och att andelen artiklar där den unge framställs som en brutal gärningsman har ökat markant. I sin undersökning av dagstidningarnas ledarsidor såg Estrada att det under perioden 1950-1985 inte skrevs särskilt mycket om ungdomar och våld. År 1986 avbryts denna trend kraftigt och våldet bland ungdomarna blir mycket uppmärksammat. Ohlsson (1997) styrker Estradas påstående och när han beskriver att 80-talet innebar en förändring i medias rapportering av ungdomar och våld. Under 90-talet fortsätter medias intresse för våldsbrott, hävdar Pollack (2001). I sin undersökning om ungdomsbrottsligheten i Sverige har hon kommit fram till tre stycken teman, som hon kallar superteman, som överskuggar den svenska medierapporteringen. Ett av dessa superteman är fokuseringen på våldet i massmedia. Hon menar att år 1995 är kopplingen mellan en ung gärningsman och våldsbrott särskilt dominerande.

Även de ungas våldsamt kopplas i vissa artiklar samman med ungdomarnas etniska bakgrund. Den 15 mars publicerar tidningen ett urval av de läsarinlägg som skickats in till tidningen efter artikelserien om ungdomsgängen. Det är 35 läsarinlägg som publiceras i tidningsartikeln, av de nära 500 som skickades till tidningen. I en tredjedel av de publicerade inläggen berör personerna bakom inläggen ungdomarnas utländska bakgrund i samband med våldet:

Jag trodde inte att det var så farligt tills jag råkade ut för ett rånförsök av fyra utländska pojkar i 14-15 årsåldern strax efter jul. Den föraktfullhet och det hat som lös ur deras ögon har gjort mig rädd för att gå ut efter att det har blivit mörkt (*Landskrona Posten*, 060315).

Man kan inte bli annat än tvärförbannad när man läser hur dessa fega pojkar glorifierar sitt sjuka våldsbeteende. Samhället måste sända signalen att den våldsdyrkan de tar med sig till Sverige inte accepteras här (*Landskrona Posten*, 060315).

Enligt insändarna verkar våldet som förekommer i Landskrona inte höra hemma vare sig i Sverige eller hos ”svenskarna”. Våldet kommer utifrån, från individer som har en annan bakgrund än deras egen. Även vad gäller våldet görs en uppdelning av ”svenskar” och människor med annan etnisk bakgrund. Läsarinläggen visar på att en del av tidningens läsare verkar tänka sig ungdomsbrottslingen som en individ med annan bakgrund än deras egen.

5.1.4 En sammanfattad bild av den unge brottslingen

Den unge brottslingen tenderar att framställas som en manlig individ med utländsk bakgrund i *Landskrona Posten*. Han utövar känsloladdat våld tillsammans med andra ungdomar med utländsk bakgrund i gängkonstellationer och gängen konstrueras som ett forum där ungdomarna hetsar varandra till att kränka och skada andra individer. Brottsligheten och våldet är inte begränsat till att förekomma under vissa speciella tidpunkter, utan kan ske när som helst under dygnet. I följande analysavsnitt presenteras hur *Landskrona Postens* diskurs kan tolkas utifrån de diskursanalytiska begreppen identitet och ideologi.

5.2 Analys med utgångspunkt ur diskursanalysen

Enligt diskursanalysen kan en särskild diskurs få olika sociala konsekvenser. I ett försök att göra *Landskrona Postens* artikelinnehåll mer begripligt inleds detta analysavsnitt med en beskrivning av hur tidningens diskurs kan påverka identitetsbildningen hos individer. Därefter beskrivs hur de ojämna maktförhållanden mellan grupper som en viss diskurs skapar kan ha en stereotypiserande effekt. Avsnittet avslutas med exempel på att användningen och upprepningen av vissa ord kan ha betydelse för hur något uppfattas.

5.2.1 Signifikanter ger innehåll åt identiteten

Det första analysavsnittet visade att Landskrona Postens tenderar att framställa den unge brottslingen som en man med utländsk bakgrund som utövar hänsynslöst våld i gäng. Den unges etniska bakgrund verkar gå som en röd tråd i Landskrona Postens diskurs om ungdomsbrottslingen. Utifrån de teman som påträffats i artikelmaterialen skulle nyckelorden i tidningens diskurs kunna vara ”invandrare”, ”gängmedlem” och ”hänsynslös våldsverkare”. Tidningsartikeln om Peter får återigen tjäna som en exemplifiering:

Peter, 25, blev misshandlad, skenavrättad och skjuten med 20 skott av ett ungdomsgäng. Först efter två timmars terror lyckades han fly. [...] Angriparna hetsade varandra genom att skrika ”svennejävel!” och överöste Peter med sparkar och slag när han låg ned. De till och med hoppade på hans rygg. Höll han inte käften skulle han dö” (Björck, 060521).

I artikeln beskrivs hur ungdomarna i gänget hetsar varandra genom att skrika ”svennejävel”, en signal om att det handlar om angripare med utländsk bakgrund. Beskrivningen av att Peter blir misshandlad, skenavrättad och skjuten med 20 skott tenderar att framhäva ungdomarna i gänget som hänsynslösa och känslolösa. Enligt diskursanalysen kan en viss diskurs medverka till att konstruera individers *identiteter*, ett begrepp som verkar vara lämpligt att använda för att tolka den diskurs som uppkommer i Landskrona Posten. En människas identitet är ett resultat av den diskursiva kamp som utförs. På så vis är en människans identitet ständigt ”under ombyggnad”, det vill säga beroende hur diskursen för tillfället lyder knyts olika innebörder till identiteten. Det är den rådande diskursen som ger identiteten dess innehåll. För att beskriva identitetsbildningen i diskursanalytiska termer talas det om mästersignifikanter och signifikanter. Identiteten skapas enligt synsättet i relation till något annat (Winther Jørgensen och Phillips, 2000). Om vi återknyter till Landskrona Postens uppdelning av invandrare och svenskar i rapporteringen av ungdomar som begår brott, ställs dessa två grupper mot varandra. I fokus för rapporteringen av den unge gärningsmannen är ”invandraren”, en mästersignifikant som i tidningens framställning associeras med signifikanterna ”gängmedlem” och ”hänsynslös våldsverkare”. Diskursanalysen menar att signifikanterna knyts ihop med varandra i ekvivalenskedjor. Detta ställs mot mästersignifikanten ”svenskar” som i relation till ”invandraren” associeras med signifikanterna ”brottsoffer” och ”skötsam”. Det är viktigt att ha i åtanke att de relativt obestämda signifikanterna kämpar om att ge innehåll till mästersignifikanterna. Jag tolkar det

som att den ”gode invandrarungdomen” för tillfället är en utmaning mot den rådande diskursen i Landskrona Posten, eftersom ”god” och ”invandrare” därmed ekvivaleras med varandra.

Det sätt som vi med hjälp av diskursens signifikanter bygger upp identiteten hos individer och grupper påminner om hur vi ger liv åt stereotyper. Signifikanterna ”hänsynslös våldsverkare” och ”gängmedlem” ger innehåll till stereotypen av invandrare. Det finns därmed, som det tidigare analysavsnittet beskrev, en risk att när samtalet rör invandrare i Landskrona handlar det om en viss typ av invandrare – som känslökall våldsverkare och gängmedlem. Stereotypen påverkar den bild vi skapar oss om andra människor utan att vi granskar bilden närmare för att se om den är korrekt. En stereotyp inverkar inte bara på vår uppfattning om hur någon ”är” utan även på hur vissa ”bör” vara och bidrar därför även till att vidmakthålla fördomar och negativa attityder (Nationalencyklopedin, 1995). En diskurs som kopplar ihop den unge som begår brott med den etniska bakgrunden, borde enligt diskursanalysen kunna innebära att våra föreställningar om vad vi som socialarbetare anser oss ha för alternativ att komma tillrätta med ungdomsbrottsligheten påverkas. Etnicitetsdiskursen kan göra ungdomsbrottslighet till något som uppfattas ha med ”invandrare” att göra.

5.2.2 Diskurser kan skapa ojämlika maktförhållanden

Diskursanalysen menar att diskurser medverkar till att skapa och reproducera ojämlika maktförhållanden mellan sociala grupper, såsom mellan etniska minoriteter och majoriteter. Detta kallas för *ideologiska effekter*. En uppgift för den som analyserar diskurser är därför att klargöra den gällande diskursens bidrag i bevarandet av den sociala värld (och sociala relationer) som innebär ojämlika maktförhållanden. Syftet är att medverka till social förändring av dessa ojämlika maktstrukturer, så att förhållandet mellan de sociala grupperna blir mer jämlika. Varje kommunikativ händelse, i detta fall nyhetsartikel, reproducerar eller ifrågasätter diskursordningen. Den 2 april utmanas etnicitetsdiskursen i artikeln Goda krafter inbjuder till stormöte (Arvidsson, 060402). Efter ett antal problemfokuserade artiklar angående ungdomsgängen i staden vill ett nystartat nätverk försöka åstadkomma förändring av den negativa tonen som infinner sig när samtalet rör ungdomsbrottslighet. Under nätverksmötet framkommer åsikter om att Landskrona Posten redan skrivit så mycket om problemen och att de nu vill att tidningen fortsätter att skriva om hur de ska gå vidare. En åsikt som kommer fram är en önskan om att ”lämna det här med vi och dom”. En person i

nätverket påpekar att ungdomsbrottslighet inte är något "invandrarproblem", utan ett ungdomsproblem. Det framhävs samtidigt en önskan om att skildra en annan sorts brottslighet som finns i staden, nämligen att belysa de som spottar efter invandrabarn. Artikeln är ett exempel på då etnicitetsdiskursen ifrågasätts. Den får dock inte något märkbart gensvar och etnicitetsdiskursen fortsätter under året att vara den dominerande diskursen.

Att framhäva en av samhällets etniska grupper som brottslingar ("invandrare") och en annan etnisk grupp som offer ("svenskar"), tolkar jag som att det enligt diskursanalysen kan ses som en reproducering av ojämlika maktförhållanden mellan etniska minoriteter och majoriteter. Diskursen bidrar till att vidmakthålla maktrelationen mellan "invandrare" och "svenskar". Det ojämlika maktförhållandet mellan majoritetsgrupper och minoritetsgrupper (de ideologiska effekterna) påminner om det som beskrevs i det första analysavsnittet om stereotyper. Att göra indelningar mellan "Oss" och "Dem" befäster stereotyper om grupper med exempelvis en annan etnisk tillhörighet än den egna gruppens. Stereotyper får den egna tillhörigheten att framstå i ett mer fördelaktigt ljus. När stereotyper framställer de andra som onda, kan vi i jämförelse känna oss goda (Petersson och Hellström, 2004).

5.2.3 Ordval kan påverka framställningen

Själva gängbegreppet är ett begrepp som används mångtydigt i Landskrona Posten. Från tidningens sida används orden "gängmedlemmar", "gängkriminalitet" och "gänguppställning" frekvent i artiklarna. Tidningens definition av gängrelaterade brott är "där det talas om minst tre gärningsmän" (Landskrona Posten, 060903). Polisen i Landskrona, som stundtals kommer till tals i artiklarna, vill dock tona ned gängbegreppet. Istället för regelrätta gäng vill polisen definiera brottsverkarna som "grupperingar" eller "löst sammansatta och föränderliga nätverk" (Dujmovic, 060904). Med tanke på den upprepande användningen av ordet gäng från Landskrona Postens sida verkar det som tidningen vill att ungdomarna ska framträda som gängmedlemmar, medan Polisen finner det angeläget att använda sig av andra begrepp i sin beskrivning av ungdomarna. En fokusering på gänget som grogrund för ungdomarnas kriminalitet, bör enligt diskursanalysen kunna innebära en konstruktion av att det är gänget som är det sociala problemet. Tidningens framställning av ungdomsgängen som farliga och våldsamma, med en inbördes kraft som "hetsar" ungdomarna att begå brott, kan innebära en föreställning om gänget är centralt för ungdomars brottslighet. Att angripa gängfenomenet blir i så fall även att angripa ungdomsbrottsligheten och framställningen skulle kunna

innebära att sociala åtgärder riktas mot att splittra gängen för att få slut på ungdomens brottslighet.

Med sitt ordval tenderar Landskrona Posten på liknande vis att framställa gänget som att de kan dyka upp i läsarens omgivning när som helst. Utryck som återkommer frekvent är ”ungdomsgängets framfart”, vilket betyder ”våldsamt/hänsynslöst/olagligt tillvägagångssätt” (Nordstedts Ordbok, 1992). Ett annat uttryck som förekommer i flera artiklar är att ungdomarna ”härjar på Landskronas gator”. Ordet ”härja” är synonym med ”ödelägga” och ”lägga i ruiner”. Genom sitt ordval tolkar jag det som att Landskrona Posten skapar en viss föreställning om de brottsutövande ungdomarna.

6 DISKUSSION

I detta avslutande kapitel görs en återknytning till uppsatsens inledande frågeställningar. Därefter kommer en kortfattad beskrivning av undersökningens slutsatser och begränsningar. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt forskning.

6.1 Besvarande av frågeställningar

Den här uppsatsen syftar till att granska Landskrona Postens artiklar om ungdomsbrottslighet för att undersöka hur ungdomar som begår brott framställs. I det avsnitt som följer ska jag försöka tydliggöra svaren på mina inledande frågeställningar, vilka lyder:

- *Finns det en särskild diskurs i Landskrona Posten angående ungdomsbrottslingen?*
- *Kan Landskrona Postens framställning av den unge skapa och befästa stereotyper?*
- *Vilken lärdom kan vi dra av detta i socialt arbete?*

6.1.1 Landskrona Postens diskurs

Genom att se vilka teman som framkom i artiklarna kring den unge var målsättningen att kartlägga den diskurs som råder i tidningen angående ungdomsbrottslingen. De teman som fick stort utrymme i rapporteringen var en fokusering på gärningsmannens etnicitet, gänget och ungdomsvåldet. Genom att upprepa beskrivningar av gängen och medlemmarnas beteende växer en tydlig bild av den unge brottsutövaren fram i Landskrona Posten.

Diskursen som råder i tidningen tenderar att innehålla bilden av en ung man med utländsk bakgrund. Han utövar känsloladdat våld tillsammans med andra ungdomar med utländsk bakgrund i gängkonstellationer. Gänget i sig konstrueras som ett forum där ungdomarna hetsar varandra till att kränka och skada offret. Våldet är brutalt och begränsas inte till att förekomma under vissa speciella tidpunkter, utan brottsligheten verkar ske när som helst under dygnet. Som en röd tråd i tidningens framställning av ungdomsbrottslingen är fokuseringen på etniskt tillhörighet när gärningsmannen är ”invandrare” och brottsoffret är ”svenskt”. Etnicitetsfokuseringen tenderar att infinna sig även vid beskrivningar av gänget och våldet. Diskursen skiljer sig från Pollacks (2001) bild av medieungdomsbrottslingen. Ur Pollacks artikelmaterial från 1995 finner hon att den dominerande bilden i media är den ”svenske” mannen med rasistiska motiv som utövar hänsynslöst våld på etniska minoriteter. Är Landskrona Postens skildring av ungdomsbrottslingen en tendens till en diskursförändring sedan 1995?

6.1.2 Diskursen kan befästa stereotyper

Petersson och Hellström (2004) menar att massmedia är den arena som tydligast befäster stereotyper av olika slag, särskilt när det gäller uppfattningar om invandrare. De intar ett lite mer försiktigt förhållningssätt vad gäller massmedias förmåga att *skapa* stereotyper, även om författarna tillskriver lokalpressen en stereotypskapande funktion. Annan forskning visar att när medierna lägger tonvikten på etnicitet istället för på sociala faktorer bekräftar det den stereotypa föreställningen om att det är ”den andres” kultur som är orsaken till problemet (Vikkelsö Slot, 2004, Brune, 2004, Estrada 2001). Landskrona Posten tenderar att upprepa kulturella karaktäristika i form av att skriva ut etnisk tillhörighet i sina artiklar, något som riskerar att hela minoriteter får betala för att ett fåtal individer ur minoritetsgruppen begår brott (Vikkelsö Slot, 2004). En förenklad stereotyp bild av gruppen ”invandrare” kan då skapas. I mötet med en individ som tillhör en annan etnisk grupp skapar vi oss på så vis en bild av personen utan att vi närmare prövar om bilden är korrekt. Samtidigt som Landskrona Postens diskurs kan innebära en stereotyp bild av ”invandrare” är det viktigt att poängtera att även ungdomsbrottslingen framställs stereotyp. Rent spekulativt är det för mig orimligt att all ungdomsbrottslighet i Landskrona skulle begås av etniska minoriteter. Förmodligen kan även bilden av den hänsynslösa gängmedlemmen också diskuteras i stereotypiserande termer.

Tendensen att fokusera på den unga gärningsmannens etnicitet i Landskrona Posten bör enligt diskursanalysen kunna ses som en reproducering av ojämlika maktförhållanden mellan etniska majoriteter och minoriteter. Att göra indelningar mellan "Oss" och "Dem" befäster stereotyper om grupper med exempelvis en annan etnisk tillhörighet än den egna gruppens. Stereotypen om "invandrarens brottslighet" får den egna etniska gruppen att framstå i ett mer fördelaktigt ljus. När stereotyper framställer de andra som onda, kan vi i jämförelse känna oss goda (Petersson och Hellström 2004).

Mot bakgrund av lokaltidningens artiklar anser jag att det kan finnas en risk att samtalet om ungdomsbrottslighet i Landskrona stannar vid etniciteten. Hos mig väcks frågor om *syftet* med tidningens rapportering, när mycket talar för att denna rapportering kan ha en stereotypiserande effekt. Vilket är motivet bakom att skilja ut etniska grupper när ämnet brottslighet behandlas i tidningen? I vissa fall anser jag att det är uppenbart att Landskrona Posten skriver mer i sina artiklar än vad som är relevant för rapporteringen, exempelvis då Landskrona Posten skriver vad angriparna skriker till sina offer (i detta fall "svennejävel"). Hur ofta får läsaren i annat fall denna information? Vilken funktion fyller egentligen Landskrona Postens utmålade bild av ungdomsbrottslingen?

6.1.3 Diskursens betydelse för socialt arbete

Att som blivande socialarbetare ha kunskap om hur diskurser skapas och reproduceras inom olika forum är viktigt. En viss typ av diskurs kan innebära att olika sociala konsekvenser aktualiseras. Naturligtvis finns det många väsentliga slutsatser att dra av detta, vilket inte hamnar inom ramen för en c-uppsats. De lärdomar jag beskriver är endast ett urval. Att vara medveten om de diskurser som råder i samhället kan innebära en klarare sikt för alternativa (och kanske bättre) lösningar för klienterna. En stereotyp bild av ungdomsbrottslingen kan medföra att sociala insatser riktas åt fel håll eftersom vissa orsaker till den unges brottslighet utesluts. Den här uppsatsen gör naturligtvis inget anspråk på att mena att det sociala arbetet i Landskrona är ofullständigt, detta ligger helt utanför uppsatsens undersökningsområde. Men om bilden av ungdomsbrottslingen tenderar att vara stereotyp kanske tid, pengar och andra resurser läggs på åtgärder inom vissa sociala områden medan andra områden står orörda. På så vis kan vi som socialarbetare inte erbjuda den unge rätt hjälp, eftersom våra antaganden om hur vi på bästa vis hjälper honom (eller henne) bygger på stereotyper.

I Landskronas fall tenderar diskursen i lokaltidningen att fokusera på etniciteten som en orsak till den unges brottslighet, medan andra grunder lämnas därhän. En diskurs som fokuserar på gärningsmannens etnicitet kan enligt tidigare forskning innebära att andra faktorer, såsom den sociala bakgrunden, ignoreras (Vikkelsö Slot, 2004 och Pollack, 2001). En stereotyp diskurs angående individer med annan etnisk tillhörighet får även effekter för det sociala arbetet när den blivande socialarbetaren kommer i kontakt med såväl kollegor som klienter av utländsk bakgrund. Förmodligen påverkar en stereotyp bild av en viss grupp människor hur vi väljer att bistå dem i det sociala arbetet.

6.2 Slutsatser

Slutsatser som dragits ur artikelmaterialen är:

- Landskrona Postens framställning av ungdomsbrottslingen tenderar att lägga fokus på gärningsmannens etnicitet, gängen och det hänsynslösa våldet.
- Bilden av den unge brottslingen kan ha förändrats från en svensk ung man med rasistiska motiv till en ung man med utländsk bakgrund, sedan Pollack (2001) gjorde en liknande undersökning.
- Ett framhävande av den brottsutövandes etnicitet kan innebära att skulden läggs på ”de andra” istället för att se till sociala faktorer till brottsligheten. Detta kan bidra till att stereotyper befasts.
- Kunskap om hur diskurser skapas och reproduceras kan vara av vikt för en blivande socialarbetare, eftersom olika diskurser kan innebära att olika sociala konsekvenser aktualiseras.
- Landskrona Posten medverkar till att konstruera en bild av den unge brottsutövaren samtidigt som ungdomarna själva bidrar till att bygga på den. Konstruktionen av ungdomsbrottslingen sker på så vis i en cirkulär process.

6.3 Begränsningar

Att endast undersöka diskursen i en lokaltidning Landskrona Posten har helt klart sina begränsningar. Det är inte möjligt att dra några generella slutsatser om det som framkommit om den unge mediebrotslingen i den här uppsatsen. Studien säger heller ingenting om hur diskursen i det övriga samhället ser ut angående ungdomsbrottslingen. Massmedia är endast *en* arena där diskurser skapas och upprätthålls. Valet av teoretiska analysverktyg kan

eventuellt diskuteras, möjligen hade andra teoretiska begrepp varit mer användbara och andra synsätt bättre lämpade för undersökningen.

6.4 Fortsatt forskning

I Landskrona Posten framträder en ung man med utländsk bakgrund, till skillnad från Pollacks (2001) undersökning från 1995. Tio år innan denna uppsats skrevs var det en ”svensk” man som stod för det hänsynslösa våldet och hans offer var individer med utländsk bakgrund. Bilden av den våldsamme ”invandrarungdomen” förekom i nyhetsartiklarna, men var ovanligare. Kan det vara så att en ny bild av ungdomsbrottslingen dominerar i massmedia? Det vore av vikt att undersöka om den nya konstruktionen av ungdomsbrottslingen även finns på andra geografiska platser än i Landskrona samt hur etnicitetsdiskursen behandlas inom andra samhällsorgan. Vilken är exempelvis socialarbetarnas bild av den unge brottslingen?

Något som framkommit i uppsatsens empiri är att det endast handlar om unga brottslingar av manligt kön. Detta skulle ha kunnat vara ett av de teman som framkom i artikelmaterialen. Jag valde att inte gå in djupare på detta, inte för att det oviktigt utan för att det i en undersökning som innefattar tids- och utrymmesbegränsningar måste innebära prioriteringar. Istället prioriterades gärningsmannens etnicitet, gänget och våldet i denna uppsats. Det hade dock varit intressant att utvidga undersökningen genom att titta på ungdomsbrottslingen ur ett genusperspektiv. Hur beskrivs de brottsutövande tjejerna i media? Var finns de i den mediala framställningen av den unge som begår brott?

I Landskronas fall skulle det vara aktuellt, med tanke på Sverigedemokraternas framgångar i staden, att undersöka hur nyhetsmediernas framställning av ungdomsbrottslighet påverkar läsarna. I artiklarna framkom en upplevd rädsla hos befolkningen i Landskrona. Där beskrevs hur invånarna valde att stanna hemma istället för att gå ut och roa sig och att människor undvek att gå ut när det blivit mörkt. Det skulle därför vara intressant att undersöka om det finns något samband mellan tidningens framställning av brottslighet och rädslan för brott hos befolkningen. Pollack (2001), Estrada (1999) och Ohlsson (1997) beskriver alla Cohens begrepp *moralisk panik*. Enligt Cohen uppstår moralisk panik då människor upplever ett hot som en viss grupp kan hållas ansvariga för (hostility), då föreställningen om faran är delad och utspridd (konsensus) samt då proportionen mellan graden av oro och verkligt inträffade händelser inte är rimlig (disproportionality). Massmedia har enligt Cohen en avgörande roll i

den moraliska paniken, eftersom det är de som förmedlar den stereotypa bild som reaktionen bygger på. Skulle Sverigedemokraternas framgångar i Landskrona kunna förklaras av moralisk panik?

7 REFERENSLISTA

7.1 Tryckta källor:

Bergström Göran och Boréus Kristina (2000) *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur

Blomberg Helena (red) (2004) *Sociala problem och socialpolitik i massmedier* Lund: Studentlitteratur

Brune Ylva (2004) ”Nyhetslogik och främlingssyn i mediernas konstruktion av ’invandrare’” i Borevi Karin och Strömblad Per (red.) *Kategorisering och integration. Om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer

Dahlberg Lyckhage Elisabeth (2006) ”Att analysera diskurser” i Friberg Febe (red) *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur

Estrada Felipe (1999) *Ungdomsbrottslighet som samhällsproblem* Stockholm: Kriminologiska institutionen

Estrada Felipe (2001) ”Ungdomsvåld – uppmärksamhet och reaktion” i Estrada Felipe och Flyghed Janne (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Stockholm: Studentlitteratur

Estrada Felipe (2004) ”Brottslighetens politiska dynamik. Ledarsidors syn på ungdomsbrottslighet 1970-1999” i Blomberg Helena (red) *Sociala problem och socialpolitik i massmedier*. Lund: Studentlitteratur

Friberg Febe (2006) *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur

Nationalencyklopedins ordbok (1995) Höganäs: Bokförlaget Bra Böcker AB

Nordstedts Ordbok (1992) *Svensk synonymordbok* Stockholm: Nordstedts Förlag AB

Ohlsson Lars B. (1997) *Bilden av den "hotfulla ungdomen" Om ungdomsproblem och om fastställandet och upprätthållandet av samhällets moraliska gränser*. Lund: Värpinge Ord och Text.

Ohlsson Lars B och Swärd Hans (1994) *Ungdom som samhällsproblem* Lund: Studentlitteratur

Peterson Olof och Carlberg Ingrid (1990) *Makten över tanken: en bok om det svenska massmediesamhället* Stockholm: Carlsson

Peterson Bo och Hellström Anders (2004) "Stereotyper i vardagen: Bilder av 'de främmande'" i SOU 2004:48 *Kategorisering och integration. Om identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer

Pettersson Tove (2001) "Etnicitet och ungdomsbrottslighet" i Estrada Felipe och Flyghed Janne (red) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Stockholm: Studentlitteratur

Pollack Ester (2001) *En studie i medier och brott*. Stockholm: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Repstad Pål (1993) *Närhet och distans: kvalitativa metoder i samhällsvetenskap* Lund: Studentlitteratur

Vikkelsö Slot, Line (2004) "Den journalistiska legitimeringen av den danska invandrardebatten" i Blomberg Helena (red) *Sociala problem och socialpolitik i massmedier*. Lund: Studentlitteratur

Winther Jörgensen Marianne och Phillips Louise (2000) *Diskursanalys som teori och metod* Lund: Studentlitteratur

7.2 Tidningsartiklar

- Arvidsson Magnus 060402 Goda krafter inbjuder till stormöte *Landskrona Posten*
- Björck Joakim (060311a) Närpolis kräver stöd för brottsoffer *Landskrona Posten*
- Björck Joakim (060311b) Förföljs av gäng – vågar inte polisanmäla *Landskrona Posten*
- Björck Joakim (060312) ”Vi har våldet i blodet” *Landskrona Posten*
- Björck Joakim (060314) Hur ska man stoppa ungdomskriminaliteten i landskrona?
Landskrona Posten
- Björck Joakim (060316) Gäng sprider skräck på Lunarstorm *Landskrona Posten*
- Björck Joakim (060324) Kosovoalbaner söker förståelse *Landskrona Posten*
- Björck Joakim (060521) Slagen, skjuten och skenavrättad *Landskrona Posten*
- Björck Joakim (060914) Gängen knäckte nattklubb *Landskrona Posten*
- Dujmovic, Robert (060904) Satsning på tvångsvård ett slag i luften *Landskrona Posten*
- Hansen Jannik och Björck Joakim (061021) Vi sökte sanningen bortom teserna och tystnaden
Landskrona Posten
- Lindgren Malin (060903) De blev gängens offer *Landskrona Posten*
- Möller Lars (060728) Minnet är kort *Landskrona Posten*
- Olofsson Sven-Åke (060904) En dyster lägesrapport *Landskrona Posten*
- Strandberg Torkild (060427) Vårt ansvar i Landskrona *Landskrona Posten*

7.3 Tidningsartiklar utan särskild författare

- Landskrona Posten* (060315) Starka reaktioner på serien om gängbrott
- Landskrona Posten* (060109) Bråk utanför spellokal polisanmält
- Landskrona Posten* (060903) Anmälda gängbrott senaste halvåret
- Helsingborgs Dagblad AB* (2006) ”Välkommen till ett mediahus” (elektronisk)
<http://hd.se/omoss/> besökt 061129

7.4 Radioprogram

- P1 (061026) Vår grundade mening